

УДК 614.253.1+611

Рожко М.М., Попадинець О.Г., Клинич Я.І., Дутчак У.М., Саган О.В., Шутка Л.А.

До 75-річчя з дня народження відомого вченого-анатома з Прикарпаття професора Шутки Богдана Васильовича

ДВНЗ «Івано-Франківський національний медичний університет», м. Івано-Франківськ, Україна

e-mail: oksana-g@live.ruБагато покликаних – та вибраних мало
(Біблійна мудрість)Я зробив усе, що міг; хай хто може зробить краще
(Овідій)

Резюме. Публікація присвячена спогадам про світлої пам'яті вченого-колегу, вчителя Шутку Богдана Васильовича – засновника електронної мікроскопії на теренах Прикарпаття, знаного анатома, морфолога та чудову людину.

Ключові слова: вчений, морфолог, анатом.

Зірка життя Заслуженого діяча науки і техніки України, професора Шутки Богдана Васильовича була яскравою і величною. Тому і особистістю він був яскравою і непересічною. У ньому поєднався талант великого вченого, мудрого педагога, принципового керівника, організатора, справедливої, чуйної, доброзичливої і відданої справі, людям і Вітчизні людини. Роботою він жив. 33 роки свого життя Богдан Васильович присвятив служінню науці, пройшовши шлях від аспіранта до завідувача фундаментальної кафедри.

Народився професор Шутка Б.В. 17 квітня 1940 р. в прекрасному мальовничому селі Стрільче, що на Городенківщині. Батьки були простими, чесними, шанованими в селі, працьовитими людьми. Любили працю і свій рідний край. Богдан Васильович не міг не перейняти від них все найкраще.

У 50-их роках разом із сім'єю був репресований і вивезений до Сибіру в Іркутську область. Після закінчення загальноосвітньої школи з 1959 по 1963 рр. проходив строкову службу у Північному військово-морському флоті на підводних човнах, пройшовши шлях від матроса до головного старшини. З 1963 по 1969 р. навчався в Івано-Франківському медичному інституті, який закінчив з відзнакою. Був рекомендований на наукову роботу.

Уже з першого курсу активно працював в студентському науковому анатомічному гуртку, де вивчав кровоносне русло гіпертрофованої нирки і опублікував з цієї теми свої перші три наукові праці. Богдан Васильович Шутка запам'ятався з його студентських років, коли він успішно складав заліки та іспити не лише з анатомії, але й з інших теоретичних і клінічних дисциплін. Він мав велику цілеспрямованість у навчанні, організаторські здібності – був старостою курсу. Після успішного складання державних іспитів Б.В. Шутка був рекомендований на навчання в аспірантурі на кафедрі анатомії людини, де продовжував опрацьовувати обрану в студентські роки наукову тему, яку достроково закінчив захистом кандидатської дисертації в 1972 р. Тема дисертації: «Дія експериментальної ішемії на мікроциркуляторне русло і паренхіму нирки (мікро-, ультрамікроскопічне дослідження)». З 1972 по 1977 рр. працював асистентом, а з 1977 по 1987 рр. – доцентом цієї ж кафедри. За відмінне навчання і громадську роботу неодноразово нагороджувався грамотами, його прізвище було вписано в Книгу пошани інституту. У цей час кафедра анатомії за сприяння Богдана Васильовича Шутки одержала електронний мікроскоп і він успішно оволодів роботою на цьому складному приладі. Велика цілеспрямованість, самоорганізованість дозволяли Богдану Васильовичу не лише отримувати цінні наукові результати, але, у свою чергу, навчати роботи з електронним мікроскопом інших нау-

ковців.

У 1984 р. в Інституті морфології людини АМН СРСР захистив докторську дисертацію на тему: «Мікроциркуляторне русло і фільтраційно-реабсорбційний бар'єр нирки при компенсаторній гіпертрофії і в поєднанні з ішемією, денервацією і порушенням лімфовідтоку», в квітні 1985 р. присуджений вчений ступінь доктора медичних наук. З 1987 р. – професор кафедри анатомії людини, а з 1988 р. по 2007 р. – завідувач кафедри анатомії людини Івано-Франківського державного медичного університету.

Богдан Васильович був учнем професора Мельмана Юхима Петровича, який зумів прищепити йому риси порядності в науковій роботі, доброзичливості, поваги до колег, активності в наукових пошуках.

На посаді завідувача кафедри він проявив себе як здібний і талановитий організатор навчального процесу і наукової роботи. Впродовж цих років реорганізував кафедру, її навчальний музей, створив комп'ютерний клас, оснастив науковий процес новітньою електронномікроскопічною апаратурою, що підняло навчальну і науково-дослідну роботу до високого рівня. Богдан Васильович приділяв багато уваги пошуку нових методів морфологічних досліджень і фактично заснував лабораторію електронної мікроскопії на Прикарпатті, з якої вийшло чимало наукових праць, що знайшли визнання вчених-морфологів у нашій країні та за її межами.

Під редакцією Б.В. Шутки видані методичні рекомендації для викладачів та студентів з анатомії людини для всіх факультетів. У 1986 р. нагороджений відзнакою МВССО СРСР «Відмінник вищої школи СРСР», а в 1992 р. – дипломом Міністерства вищої і середньої спеціальної освіти України «За досягнення в навчально-виховній та науково-методичній роботі». В 1994 р. на базі академії та кафедри анатомії проведений I Національний конгрес анатомів, гістологів, ембріологів з міжнародною участю.

Б.В. Шутка був активним прибічником впровадження принципів Болонського процесу у викладання анатомії людини. Розробки кафедри анатомії гідні розповсюдження

і на інших споріднених кафедрах.

Професор Шутка Б.В. чудово читав лекції, проводив практичні заняття. Його велич полягала не тільки в творчій, науковій діяльності, але й у вмінні спілкуватися з людьми, бути доброзичливим, щирим, безпосереднім, не зважаючи на своє положення. Велика цілеспрямованість, самоорганізованість дозволяли Богдану Васильовичу не лише одержувати цінні наукові результати, але, у свою чергу, керувати великою кількістю пошукачів наукових ступенів. Він керував науковою роботою 20 кандидатів медичних наук і 6 докторів медичних наук, які успішно захистили свої наукові роботи.

Шутка Б.В. був одним із засновників електронної мікроскопії в Україні. Довгий час керував міжкафедральною електронномікроскопічною лабораторією, організував дві республіканські конференції по застосуванню електронної мікроскопії в медицині, які пройшли на високому науковому рівні за участю вітчизняних та закордонних вчених.

Шутка Б.В. як анатом був широко відомий в науковому колі в Україні та за її межами. Неодноразово обирався членом Президії Українського наукового Товариства анатомів, головою обласного Товариства анатомів, гістологів та ембріологів, був членом центрального методкому та наукової комісії університету, головою методичної комісії з медико-біологічних дисциплін.

Під керівництвом Шутки Б.В. на кафедрі анатомії людини були розроблені такі основні наукові напрямки:

- морфофункціональні дослідження структурної організації макро-, мікроциркуляторного русла і судинно-тканинних співвідношень в різних органах;
- функціональна морфологія нейро-васальних співвідношень в периферійній нервовій системі;
- функціональна морфологія органів і тканин під дією гіпотермії.

Під його редакцією в 1991 р. вийшов в світ збірник наукових праць з ангіології. Богдан Васильович був автором 450 наукових праць, в тому числі 3 монографій, 3 посібників, 8 авторських свідоцтв, 45 раціоналізаторських пропозицій. Під керівництвом професора Шутки Б.В. виконано 10 докторських та 15 кандидатських дисертацій. Створивши молодий науковий колектив співробітників, залучивши працівників практичної медицини, з'явилися нові перспективні напрямки, над якими і в даний час працюють його учні. Їм Богдан Васильович передав свої уміння, досвід і талант організатора, педагога і вченого.

Учнями Богдана Васильовича в різні часи були: професори кафедри анатомії людини Левицький В.А., Попадинець О.Г., Попович Ю.І. – нинішній завідувач кафедри анатомії людини, оперативний хірург та топографічної анатомії; професор Заяць Л.М. – завідувач кафедри патологічної фізіології; Мицкан Б.М. – професор Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Був керівником кандидатських дисертацій: Буянової О.В. – завідувача кафедри дерматології; Литвинця Є.А. – завідувача кафедри урології ІФНМУ; Попадинець О.Г., Жураківської О.Я. – професорів кафедри анатомії людини; Саган О.В., Перцовича В.М., Гречина А.Б., Іваночка В.М., Дутчак У.М. – доцентів кафедри анатомії людини ІФНМУ; Дмитренка А.С. – заступника ректора з адміністративно-господарської роботи; Смерчанського Р. – практичного лікаря Городенківської ЦРЛ, Попеля С.Л. – доцента Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника та багатьох інших.

У 1994 р. Указом Президента України проф. Шутці Б.В. було присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України».

Богдан Васильович запам'ятовується всім енергійною, життєрадісною людиною. Його наукова думка завжди була сповнена новими задумами, які він успішно втілював у своїх наукових роботах і щедро ділився ними з численними учнями.

Ми, учні Богдана Васильовича, яких дуже багато, любимо і поважаємо свого вчителя за його сердечність і доброту, ерудицію, за постійне прагнення допомагати людям, за вміння виховувати наукові кадри і ніколи про це не забуваємо.

Заслужений діяч науки і техніки України професор Богдан Васильович Шутка залишив велику наукову спадщину, яку будуть розробляти, втілювати в життя його учні та колеги.

Рожко Н.Н., Попадинець О.Г., Клытыч Я.И., Дутчак У.М., Саган О.В., Шутка Л.А.

К 75-літтю со дня рождення известного ученого-анатома из Прикарпатья профессора Шутки Богдана Васильевича

Резюме. Публикация посвящена воспоминаниям о светлой памяти учёно-коллге, учителе Шутке Богдане Васильевиче – основателе электронной микроскопии в Прикарпатья, известном анатоме, морфологе и прекрасном человеке.

Ключевые слова: учёный, морфолог, анатом.

Rozhko M.M., Popadynets O.H., Klytych Ya.I., Dutchak U.M., Sahana O.V., Shutka L.A.

To the 75th Anniversary of the Birthday of the Famous Scientist-Anatomist from Prykarpattia Professor Shutka Bohdan Vasylovych SHEI "Ivano-Frankivsk National Medical University" Ivano-Frankivsk, Ukraine

e-mail: oksana-g@live.ru

Abstract. The publication is devoted to the memories of blessed memory scientist and colleague, teacher Bohdan Vasylovych Shutka - the founder of electronic microscopy in Precarpathian region, famous anatomist, morphologist and wonderful person.

Key words: scientist, morphologist, anatomist.

Надійшла 22.06.2015 року.